

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til boligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v. [af Lilli Gyldenkilde (SF) m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 38. Fremsat 3/11 78).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Auken):

Det er en vigtig side af børnefamiliernes problemer i relation til arbejdsmarkedet, SF berører med sit forslag til folketingsbeslutning, der lægger op til en ændring af arbejdsløshedsloven. Vi ved, at der er mange mennesker, som er kommet i vanskeligheder på grund af manglende pasningsmuligheder for deres børn i forbindelse med at skulle overtage et stykke anvist arbejde; og som vores samfund desværre endnu er indrettet, er det oftest kvinderne, der bliver berørt af disse vanskeligheder.

Regeringen har et stærkt ønske om at forbedre kvindernes stilling på arbejdsmarkedet og i det hele forbedre børnefamiliernes situation. Det finder udtryk i de initiativer, vi under næste punkt på dagsordenen skal diskutere vedrørende kvindernes beskæftigelsesituation, og det finder udtryk i det forslag til forbedret barselhvileordning, som socialministeren jo på regeringens vegne har bebudet til næste folketingssamling.

Må jeg om det konkrete problem sige, at det er regeringens opfattelse, at vi bliver nødt til at fastholde princippet i arbejdsløshedsforsikringen om, at betingelsen for at oppe-

bære dagpenge er, at man står til rådighed for arbejdsmarkedet, og det vil sige, at man er i stand til at overtage et anvist arbejde. Det er vores opfattelse, at hvis vi bryder princippet om, at dagpenge kun kan udbetales til folk, der kan overtage et stykke anvist arbejde, sprænger vi selve grundlaget for vores arbejdsløshedsforsikringsordning.

Derfor ønsker vi at løse kvindernes problemer – og det kan også være mændenes problemer, men er især kvindernes problemer – gennem en række skridt, hvoraf nogle er taget, og nogle vil blive taget. Vi har allerede givet oplysning til folketinget om, at vi har pålagt arbejdsformidlingskontorerne at tage konkret hensyn i anvisningssituationen til mennesker med pasningsproblemer, både med hensyn til en rimelig frist, nogle dages frist, inden man skal overtage sit anviste arbejde, og med hensyn til at hjælpe den arbejdssøgende med at få løst sit pasningsproblem derved, at man fra formidlingens side i visse situationer kan tage kontakt med kommunerne og lægge et pres på kommunerne for at skaffe de fornødne pasningsmuligheder.

Vi har også via socialministeriet understreget over for kommunerne bistandslovens forpligtelse for kommunerne til at sørge for, at der er en tilstrækkelig dækning med daginstitutionspladser, og det er glædeligt at se, hvor kraftig en vækst der sker i øjeblikket af antallet af daginstitutionspladser i vores samfund: i det seneste år ca. 10.000 nye daginstitutionspladser.

Derudover ønsker vi at ændre hidtidig praksis i behandlingen af de sager, hvor man uanset denne konkrete hensyntagen alligevel ikke kan modtage anvist arbejde på grund af pasningsvanskeligheder. Vi gør det ved at understrege, at der i sådanne tilfælde ikke er tale om et arbejdsuvilighedsproblem, men om et rådighedsproblem i forhold til arbejdsmarkedet og at det derfor ikke er rimeligt i disse situationer at idømme karantæne, som i øjeblikket jo er en 5 ugers suspension af dagpengeudbetalingen, men at det derimod er mere rimeligt at følge lovens hovedregel om rådighed og indstille dagpengebetalingen i den periode, der skal gå, indtil man har løst sit pasningsproblem. Det vil i langt de fleste tilfælde betyde en afgørende mildnelse af den hidtidige praksis, og det vil samtidig

[Arbejdsministeren]

have den gode virkning, at der vil blive lagt et afgørende pres på kommunerne for at få løst disse pasningsproblemer, som jo navnlig er et kommunalt ansvar.

Det er arbejdsdirektoratet, der har taget initiativet til disse nye retningslinjer, men jeg kan oplyse, at jeg på grund af sagens vigtighed og betydning for mange mennesker har bedt om at få disse retningslinjer forelagt til min vurdering, og jeg kan derfor i anledning af de presseforlydender, der har været fremme med hensyn til det cirkulære, man mener vil blive udsendt, sige, at det, der har været offentliggjort i pressen, ikke svarer til det, der vil blive udsendt på dette område. Vi har ønsket at se på den nøjere udformning af det princip, som jeg her har beskrevet, i detaljer, inden direktoratet udsender cirkulæret.

Jeg vil gerne understrege, at det altså er kommunernes ansvar at løse disse problemer; det kan ikke være dagpengeloven, der skal klare det. Vi kan klare det gennem en mild og rimelig administration, men vi kan ikke løse det basale problem, det må være kommunernes ansvar gennem udbygning af institutionspladser, og hvis kommunerne ikke kan skaffe de fornødne pasningsmuligheder, har kommunerne selvfølgelig en forpligtelse til at dække folks økonomiske tab i forbindelse med udbetaling af forbigående hjælp.

SFs forslag, som man kan anerkende intentionerne i, er imidlertid ikke nogen rimelig løsning på problemet. Det kuldaster totalt lovens bærende principper, og dermed er det er en afgørende trussel mod vores dagpengesystem. Det ville udvikle sig til en sovepude for de kommuner, som ikke er ivrige efter at løse pasningsproblemet for børnene, idet man jo nu blot kan henvise folk, der ikke kan få løst deres pasningsproblemer, til, at de jo kan oppebære dagpenge. Det vil føre til et misbrug i retning af, at man presser børn ud af institutioner, når forældrene bliver ledige, noget, som vi er meget opmærksomme på og prøver at modvirke, men som selvfølgelig vil tage til, hvis en sådan regel indføres.

Endelig, som jeg vist også tidligere har sagt i en debat med fru Lilli Gyldenkilde, vil det betyde, at kvinderne i mange familier vil blive presset til at passe børnene hjemme og derfor vil blive tvunget væk fra arbejdsmarkedet.

Jeg må derfor sige, at SFs forslag, hvor velment det end måtte forekomme på overfladen, ved en nærmere betragtning viser sig at være et aldeles uegnet grundlag at løse dette problem på.

Taanquist (S):

Der er ingen tvivl om, at forslagsstillerne rører ved et alvorligt problem. Det kan virke urimeligt at fratage kvinder og for den sags skyld også mænd retten til dagpenge, når de vitterlig står uden muligheder for at få deres børn passet.

Vi må dog under alle omstændigheder fastslå, at dette problem ikke skal løses ved en ændring af loven om arbejdsløshedsforsikring og arbejdsformidling. Dagpenge er den højeste sikringsydelse, vi har, og derfor må vi fortsat holde fast ved, at betingelsen for at få dagpenge er, at man er til rådighed for arbejdsmarkedet. Det er meningen, at man ikke selv må bringe sig i den situation, at man ikke har en daginstitutionsplass til sine børn, f. eks. ved at tage børnene ud af daginstitutionen under en arbejdsløshedsperiode. I andre situationer har vi f. eks. bistandslovens § 37, der så må træde til.

Jeg vil gentage, at med hensyn til dette beslutningsforslag må vi fastholde, at man skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet for at have ret til dagpenge, og derfor må vi afvise dette forslag.

Rehn (FP):

Fremskridtspartiet må afvise det foreliggende beslutningsforslag. Dersom forslaget blev vedtaget, ville det efter vor bedømmelse medføre, at de arbejdsledige kvinder i betydelig udstrækning ville blive hjemme og passe deres børn og samtidig hæve fra 50.000 til 70.000 kr. årligt herfor.

En mulig indvending af tvivlsom karakter ville det være, om man antog, at vore daginstitutioner, som arbejdsministeren omtalte det, derved blev aflastet, thi den umiddelbare konsekvens, såfremt der blev ledige pladser på vore daginstitutioner, ville sikkert blive, at institutionerne i større udstrækning, end det nu er tilfældet, ville blive opfyldt med børn fra hjem, hvor den ene part af forældrene i forvejen går hjemme uden at være arbejdssøgende. Dette ville medføre, at det ville kom-

[Rehn]

me til at koste det offentlige uanede summer, dersom beslutningsforslaget nød fremme.

Det er allerede nu en velkendt kendsgerning, at det er en uheldig udvikling for vore børn, når børn af disse ikke-arbejdssøgende kvinder i betydelig grad beslaglægger daginstitutionspladser, der oprindeligt var forbeholdt børn fra opløste hjem, børn, der således var anbragt af såkaldt pædagogiske grunde. Som hovedregel vil børnene udvikle sig allerbedst, dersom den ene af forældrene tager sig af dem og tager sig tid til at opdrage dem. Derved opnås også friholdelse for senere anvendelse af samfundets midler til yderligere institutioner.

Det er som sagt fremskridtspartiets opfattelse, at vi må værne om familiemønsteret, og at familien må vedstå sit ansvar over for børnene. Følgelig er det en privat sag og normalt det offentlige uvedkommende at arrangere børnepasning, såfremt begge ægtefæller ønsker at prioritere materielle goder højere end at være noget mere personligt for deres børn.

Fremskridtspartiet ser derfor gerne, at antallet af de mange og meget kostbare børneinstitutioner nedtrappes i rimeligt tempo. I hvert fald må vi vende os imod den yderligere udvidelse af børneinstitutioner, som dette forslag i virkeligheden tilsigter. Vi vender os imod opfostringen af de såkaldte institutionsbørn.

Derimod mener vi som sagt, at det naturlige familiemønster, hvor moderen først og fremmest tager sig af børnene, er det bedste for både børn og mødre. Men er det sådan, at det er uomgængelig nødvendigt, at begge ægtefæller er udearbejdende, vil vi langt foretrække, at forældrene sætter børn i en privat dagpleje i et hjem, hvor antallet af børn ikke overstiger 5. Derved opnår man, at barnet opnår større og mere personlig tilknytning til plejemoderen, end man nogen sinde kan opnå ved at anbringe børnene i institutioner, hvor en snes børn oftest må deles om det mere upersonlige institutionspersonale.

Af disse reelle, livskvalitetsmæssige årsager, om man vil det, vil fremskridtspartiet stemme imod forslaget, og vi deler absolut ikke arbejdsministerens begejstring over, at der er nytillkommet 10.000 daginstitutionspladser.

Holm (V):

Jeg skal indledningsvis udtrykke min tilfredshed med den ændring af gældende praksis, som arbejdsministeren bebudede; ordningen synes at håndtere problemet med pasning af børn ved overtagelse af et anvist arbejde mere smidigt. Den hidtidige praksis kan virke lovlig barsk, men jeg vil gerne understrege, at det fortsat er forældrene, der har ansvaret for børnenes pasning. Det er ikke – og jeg håber ikke, at det bliver – et offentligt ansvarsområde. Henvielsen til manglende mulighed for at få børn forsvarligt passet kan derfor heller ikke blive en gyldig vægringsgrund. Vil man stå til rådighed for arbejdsmarkedet, må man selv sørge for, at man kan påtage sig et anvist arbejde. Det kan i den forbindelse være bekvemt at skyde ansvaret over på kommunerne, men det er altså at vende problemerne på hovedet.

Jeg vil til slut sige, at det ikke er forbudt at sikre sig en mulighed for børnepasning, inden man får anvist arbejde; man behøver jo ikke at udskyde problemet, til man har fået det pågældende arbejde anvist.

Jeg skal med disse bemærkninger afvise forslaget.

Grethe Fenger Møller (KF):

Jeg kan i og for sig være enig med SF i, at det er et centralt spørgsmål, man har taget op i dette forslag. Jeg stillede i sidste folketingssamling et lignende spørgsmål, om hvad man ville gøre for at sikre, at folk kunne påtage sig anvist arbejde, til arbejdsministeren i arbejdsmarkedsudvalget, fordi der på det tidspunkt havde verseret en række sager i pressen, hvor man var inde på, at kvinder skulle have karantæne, fordi de ikke kunne påtage sig anvist arbejde.

Arbejdsministeren sagde i den anledning, at det var et væsentligt spørgsmål, men at det var et spørgsmål, der burde løses i samarbejde med socialministeren. Da vi, ligeledes i sidste folketingssamling, behandlede en række forslag fra SF om foranstaltninger til fordel for kvinderne, oplyste arbejdsministeren, at socialministeren havde taget initiativ til at indskærpe over for kommunerne, at det var deres ansvar at sikre et tilstrækkeligt antal institutionspladser og andre pasningsmuligheder for børn, således at kvinder havde mu-

[Grethe Fenger Møller]

lighed for at stå til rådighed for arbejdsmarkedet.

Jeg er også af den opfattelse, at dette meget væsentlige problem ikke skal løses gennem vores arbejdsløshedsforsikringslov, for det er meget vigtigt, at vi fastholder princippet om, at man for at kunne få ret til dagpenge også står til rådighed for arbejdsmarkedet, og jeg mener derfor, at dette spørgsmål må henhøre under kommunernes ansvar, og at det er kommunerne, der er forpligtede til at stille det fornødne antal daginstitutioner til rådighed.

Jeg ser det derfor også som noget meget positivt, at arbejdsministeren kunne oplyse, at der inden for det sidste år har været en vækst i antallet af daginstitutioner, således at vi har fået 10.000 nye institutionspladser. Jeg hører ikke til dem, der tror på, at vi har noget naturligt familiemønster, som bevirker, at børnene især eller udelukkende er kvindernes ansvar. Jeg tror, at samfundet er ved at ændre sig, således at vi har en række forskellige familiemønstre, og det, vi må give adgang til, er, at folk frit kan vælge, hvilket familiemønster de ønsker at leve under.

Jeg tror også, det er rigtigt, at børnene er forældrenes ansvar, forstået på den måde, at det er forældrene, der har ansvaret for børnenes opdragelse, men jeg mener også, at samfundet har et ansvar over for børnene på den måde, at samfundet må være forpligtet til at sørge for, at der er et tilstrækkeligt antal daginstitutioner til rådighed, og at disse institutioner har den fornødne kvalitet.

Jeg kan således ikke give tilslutning til SFs forslag, fordi jeg ikke mener, at problemet bør løses via arbejdsformidlingslovgivningen, men må løses af kommunerne.

Melchior (CD):

Der bliver også kun sympati og ikke rigtig noget at have den i fra CD over for det foreliggende forslag, således som forslagsstillerne allerede har måttet høre det et antal gange. Det er ét blandt mange skoleeksempler på, hvor svært det er at lave lovgivning og indrette tingene ideelt. Der bliver her peget på et problem, som vi absolut synes er vigtigt at se på igen og igen og komme så nær en retfærdig løsning af som muligt, men vi tror ikke, at det foreliggende forslag er brugbart, af grunde, som både arbejdsministeren og

flere af ordførerne har været inde på, og som jeg derfor ikke skal gentage.

Når forslaget taler om manglende muligheder for at få børn forsvarligt passet, siger man til sig selv: hvordan skal man nu bevise, at det ikke var muligt, og hvad er forsvarligt? Bemærkningerne siger, at forældrene skal kunne bevise det, men det bliver meget svært at føre dette bevis, for der findes jo ud over institutionspladser også mulighed for privat pasning. Hvor megen umage har man nu gjort sig? Hvor meget har man været villig til at ofre på det? Er det et tilfælde, hvor et forældrepar begge to er udearbejdende, således som jeg har det i min egen familie, mener jeg, man må være villig til at ofre ganske meget for at opnå den pasning. Det bliver meget svært at kontrollere, og det giver mulighed for masser af omgæelser, selv hvis man laver et kontrolorgan for virkelig at se, at der ikke bliver alt for meget misbrug med det.

Imidlertid har sagen altså absolut relevans, og vi vil gerne medvirke til i udvalget bl. a. at opfordre ministeren til at undersøge behovet ved f. eks. at spørge et antal tilfældigt valgte kommuner og derfra få nogle indberetninger om, hvor mange det drejer sig om, hvor stort problemets omfang er. Det er meget vigtigt at vide, hvis man vil gå i møde og finde en egnet løsningsmodel for den.

Vi kan altså tilsige den absolutte positivitet i behandlingen, uden at vi egentlig kan pege på nogen egnet løsning.

Jeg vil dernæst knytte et par kommentarer til tidligere ordførerindlæg her. Jeg er ganske og aldeles uenig med fremskridtpartiets ordfører, når han sådan over en bank talte om det upersonlige institutionspersonale. Jeg ved fra egne oplevelser, at der findes umådelig meget både dygtigt og hengivent og kærligt institutionspersonale, og jeg synes, det er for letkøbt bare at rakke dem ned. Selvfølgelig har en plejemor, der kun har fem børn, lettere ved at se efter de fem end én, der skal se efter ti eller flere, men at institutionspersonale virkelig gør en personlig og hengiven indsats mange steder, skal dog ikke forties.

Jeg hæftede mig med interesse ved den ret store forskel på venstres ordførertale og de konservatives ordførertale, hvor hr. Holm fra venstre meget stærkt understregede, at børnepasningen er forældrenes ansvar – og det lyder også både smukt og kønt, men det be-

[Melchior]

tyder, det er kvindens ansvar, og det er altså en kønsrolleforvriddning tilbage til det gamle mønster – hvor fru Grethe Fenger Møller gik ind for det nye i samfundsmønstret og familiemønstret, som jeg tror er at foretrække, idet hun understregede, at der findes mange former for familiemønstre, og at samfundet vitterlig har et ansvar for og en opgave i at muliggøre det for såvel en kvinde som en mand at gå ud og prøve sine kræfter og evner også på andet end børnepasning. Det skal ikke være nogen hemmelighed, at CDs hu står meget mere til den fremstilling af problemet, som fru Grethe Fenger Møller gav, end den, som hr. Holm i nogle af sine bemærkninger i hvert fald gjorde sig til talsmand for.

Jørgen Jensen (DKP):

Vi synes, det er godt, dette forslag er kommet frem, selv om det er rigtigt, at man kunne pege på mange andre måder at løse problemet på, og at det ville være bedre, om der var børnehavempladser nok. Jeg synes også, man skal passe på ikke at bide sig for fast, som ministeren gør gang på gang, når vi diskuterer arbejdsløshedslovgivning, i dette, at man skal være til rådighed for arbejdsmarkedet. Den situation, vi har, og som nødvendiggør, at man kommer med et forslag som dette, er, at regeringen og samfundssystemet ikke har levet op til det ansvar, der ligger i, at ikke alene skal man være til rådighed, men der skal også være arbejdspladser til rådighed for mennesker. Det er det, der er situationen i dag, og det gør man ikke ret meget ved; man kommer kun med nogle løfter. Vi kunne godt pege på en lang række andre områder, hvor det var bedre at gribe ind, end dette forslag. Det er rigtigt, som det allerede er sagt, at både under en forespørgselsdebat her i salen for et års tid siden og i arbejdsmarkedsudvalget har vi fået løfter om, at den situation, at mennesker blev idømt karenstage, fordi man ikke kunne skaffe børnepasning, skulle ophøre. Men der er bare ikke sket noget konkret på det område. Ministeren henviser til et cirkulære, som man altså ikke kender, og som ikke er det, pressen har skrevet om, altså næsten den samme situation som med hensyn til værdistigningsafgiften, hvor man har et cirkulære, som ekssi-

sterer og er udarbejdet, men som ikke kendes og ikke eksisterer.

På de kurser, der afholdes i disse dage for langtidsledige, ved jeg at kvinderne bl. a. – hvad jeg egentlig synes er rigtigt – får oplysninger om arbejdsmarkedslovgivningen og om deres personlige situation. Det bliver sagt helt konkret og direkte, at hvis de ikke har børnepasningsmulighed, kan de ikke få understøttelse. Det siges i disse dage på de kurser, som afholdes for langtidsledige kvinder. Så synes jeg nok, det er lidt hårdt at sige, at man fra regeringens side vil gøre noget, og at den nye linje skulle være bedre.

Hvad er det, der ligger i det, når man siger, at indtil folk har en børnepasningsmulighed, kan de ikke få understøttelse? Den kan jo være længere end de 5 uger, det kan være en hårdere dom i nogle områder. Det er meget kønt at sige, at det er kommunerne, der har pligt til at sørge for børnehaver, men når man fører en økonomisk politik herinde, der betyder, at man lægger en række udgifter ud til kommunerne, og når regeringen ønsker en stram indkomstpoltik, der medfører nogle begrænsninger, som også rammer kommunerne, så er det ikke alene tom tale, men det er også falsk tale at tale, som arbejdsministeren gør på dette område.

Herudover skal jeg bare gøre nogle enkelte bemærkninger til det, der er blevet sagt her. Talsmanden for det ene regeringsparti, venstre, sagde, at det ikke er forbudt at sikre sig børnepasning, inden man får tilbud om arbejde. Ja men hvad er det egentlig for mennesker, vi diskuterer i dag? Det er en, ganske vist lille, gruppe kvinder, mange gange enlige kvinder, og hvordan er deres situation, når de bliver arbejdsløse? Kan de opretholde en børnehavemplads? Kan de gå ud og sikre sig at få en børnehavemplads? Nej, de bliver af økonomiske grunde nødt til at frasige sig de muligheder.

Det er situationen, og derfor synes vi, det er godt, forslaget er kommet frem. Men vi havde egentlig ønsket, det havde været unødvendigt, når man tænker på de tilsagn, der blev givet for et års tid siden. Selv med de bemærkninger, ministeren her er kommet med, frygter jeg i allerhøjeste grad det omtalte cirkulære ud fra personligt kendskab til, hvad der sker på formidlingskontorerne, og den holdning, man som nævnt har på de kurser, der afholdes i disse dage, for de dæk-

[Jørgen Jensen]

ker i hvert fald ikke det, som ministeren gav udtryk for heroppe.

Bolvig (RV):

Jeg er meget enig i mange af de synspunkter, hr. Jørgen Jensen her gav udtryk for. Det radikale venstre er enig med SF i, at det ville være urimeligt at inddrage dagpenge hos folk, der ikke kan få deres børn passet og af den grund ikke kan påtage sig anvist arbejde. Samfundet, der i de glade 1960'ere og først i 1970'erne opmuntrede kvinder til at gå ud i erhvervslivet, har en forpligtelse til at sikre forældrene pasningsmuligheder.

Jeg ved dog ikke, om det er et stort reelt problem. Både SF og arbejdsministeren antyder, at det er det. De ansatte i formidlingen er efter min mening forstående mennesker, der kun i ekstreme tilfælde vil iværksætte karantænebestemmelser. Derfor er jeg enig med ministeren i, at han skal fortsætte presset på arbejdsformidlingskontorerne og kommunerne.

Kan fru Lilli Gyldenkilde dokumentere, i hvor stort omfang der finder en urimelig behandling af børnerige forældre sted, et forhold, som det påfølgende udvalgsarbejde måske kan kaste lys over?

Hvis forholdene er som antydnet af SF, vil det radikale venstre gerne være med til positivt at overveje at ændre forholdene, idet jeg hermed går ud fra, at SF accepterer, at de forskellige dagplejeordninger, som især er udbredt i provinsen, opfylder de forståelige krav, forældre kan stille til kommunerne. Vi må dog ikke lukke øjnene for det forhold, at en lovgivning i stil med den af SF ønskede meget let vil åbne muligheder for misbrug, ligesom det vil kunne være en sovepude for mange kommuner. Kan vi fjerne disse misbrugsmuligheder, vil vi i givet fald gerne medvirke.

Honoré (KrF):

Så vidt jeg kan se, arbejder SFs forslag, når det gælder børnepasning, kun med daginstitutionspladser og ikke med muligheden for dagpleje, og det synes jeg allerede viser en alvorlig skævhed i forslaget.

Det må i første række være forældrenes og ikke det offentliges opgave at sørge for børnepasning. Det er også rigtigt, som venstres ordfører sagde, at den person, der søger ar-

bejde, må have forberedt pasning af sine børn med henblik på at kunne tage imod anvist arbejde. Det problem, der opstår, skal efter vores mening ikke løses på den måde, der her er foreslået, ved en ændring af arbejdsformidlingsloven, men ved, at man udviser lidt større smidighed, så at folk får en vis tidsfrist, f. eks. en dag, til at finde en mulighed for at få deres barn eller børn passet, så at de kan få noget arbejde. Jeg tror altså, det er en tidsfrist, vi skal arbejde henimod.

Schak Nielsen (DR):

Her står vi over for et af de tilfælde, der teoretisk ikke skulle kunne forekomme. Ifølge bistandsloven pålægges det kommunerne at sørge for, at der er de fornødne pladser på daginstitutionerne. Så skulle problemet teoretisk være løst. Men al teori er som bekendt uhyggelig grå i forhold til livets virkelighed, men jeg må oprigtigt håbe, at det kun er de ekstreme tilfælde, man kan henvise til.

Vi må altså henstille til kommunerne, at de opretter det fornødne antal daginstitutionspladser, dagplejehjem, eller hvad det nu kan være, og gennemfører en så smidig visitation, at det bliver umuligt at bruge manglende institutionsplads som undskyldning for at sige nej til et job. Ellers er der ingen mening i bistandsloven og hele vores sociale system.

Samfundet har naturligvis et ansvar også over for børnene, men vi må dog fastholde som princip det enkelte menneskes ansvar over for sin egen situation og over for sine børns situation, men det er selvfølgelig en forudsætning, at det offentlige overholder sine egne forpligtelser. Konsekvenserne kan blive helt uoverskuelige, hvis man bare kan sige nej til et job blot med henvisning til, at myndighederne ikke overholder loven.

Jeg var i øvrigt glad ved at høre arbejdsministerens stilling til sagen, der ligesom mildnede noget på det. Jeg er også godt klar over de gode intentioner, der ligger i dette forslag, men jeg frygter altså konsekvenserne, og vi må henstille, at myndighederne overholder deres egne love.

Tyroll (VS):

VS er enig med SF i de intentioner, der er i dette forslag, og enig i, at problemet først og fremmest skal løses ved etablering af det

[Tyroll]

nødvendige antal daginstitutioner. Det er jo det, der ligger i SFs forslag, men så konstaterer man blot, at der er nogle steder, hvor dette ikke er overholdt. Det er beklageligt, og vi har længe her i folketinget efterlyst nogle muligheder for at sørge for, at kommunerne opfyldte dette krav. Men dér har socialdemokratiet jo ikke været at finde, tværtimod har socialdemokratiet været at finde dér, hvor der skulle foretages nedskæringer på daginstitutionerne, og dermed været med til at begrænse mulighederne for at få etableret børnepasning ude omkring i kommunerne. Derfor er det forståeligt, at SF fremsætter dette forslag, og det skal da også blive støttet af VS.

Så siger regeringen og arbejdsministeren, at man vil fastholde princippet om, at den enkelte skal være i stand til at overtage et arbejde, og at det er en betingelse for, at man kan oppebære arbejdsløshedsunderstøttelse.

Ja men spørgsmålet er jo netop, om den enkelte egentlig er i stand til at modtage arbejde, når kommunerne ikke har truffet de nødvendige foranstaltninger, og hvor ligger ansvaret så? Det ligger selvfølgelig hos kommunerne, og derfor har VS også bedt om at få dette spørgsmål behandlet i et samråd med socialministeren, hvor vi gerne vil høre noget mere om, hvordan man vil sikre, at disse pladser er til rådighed. Det glæder vi os meget til at høre noget om, for den holdning, arbejdsministeren gav til kende, må betyde, at vi snart får nogle effektive bud på, hvordan man vil gøre det. Foreløbig har der kun været noget med, at arbejdsmarkedsnævnene og arbejdsformidlingen skal henlede kommunernes opmærksomhed på børnepasningsproblemerne, og at de så skal forsøge at løse dem, men det har ikke givet nogen garanti for, at problemerne bliver løst.

Man har hørt rygter om, at det cirkulære, som skulle komme fra arbejdsministeren, og som åbenbart bliver modificeret lidt, skulle indeholde bestemmelser om, at folk kunne blive udsat for at skulle tilbagebetale udbetalt arbejdsløshedsunderstøttelse, hvis de ikke havde sørgt for at have deres børnepasningsproblemer i orden. Det er en underlig form for logik at fremføre her, for forholdet er det, at man afskærer arbejdsløse fra at modtage arbejde på arbejdsmarkedet ved ikke at have sørgt for disse børnepasnings-

muligheder på daginstitutionerne. Derfor er det ikke blot et spørgsmål om, hvorvidt man skal have arbejdsløshedsunderstøttelse, men et spørgsmål om det indtægtstab, der skyldes, at man ikke er i stand til at tage det pågældende stykke arbejde.

Derfor kunne jeg også godt tænke mig at få uddybet, hvad der lå i ministerens bemærkning om, at det er bistandskontorerne, der skal dække de tab, der opstår for de ledige, når de ikke kan få det pågældende stykke arbejde, gennem forbigående hjælp. Mener arbejdsministeren virkelig, der er mulighed for at dække de tab, der er tale om for de arbejdssøgende, når de bliver udelukket fra at modtage et stykke arbejde, fordi kommunerne ikke har sørgt for daginstitutioner?

Den fastholden af de underlige principper, der findes i arbejdsløshedslovgivningen, og som regeringen og socialdemokratiet er så interesserede i, deler vi selvfølgelig ikke fra venstresocialisternes side. Vi har fremsat forslag om en arbejdsudtygtighedsydelse, som går ud på, at man, uanset hvad der er årsagen til, at man ikke kan finde beskæftigelse på arbejdsmarkedet, kan modtage denne arbejdsudtygtighedsydelse på niveau med arbejdsløshedsdagpengene. Baggrunden herfor er simpelt hen, at det er samfundet, der har en forpligtelse, som også DKPs ordfører var inde på, over for de arbejdssøgende til at sørge for, at de kan få arbejde, at der er mulighed for beskæftigelse osv. Den bagvendte holdning, man giver udtryk for fra socialdemokratiets side ved at sige, at det ikke er et kollektivt problem, men den enkeltes problem, er vi ikke tilhængere af, men det er meget talende for den holdning, der er til stede i socialdemokratiet, at man ikke finder, det er samfundet, der kollektivt skal friholde de arbejdsløse, de arbejdssøgende, for de udgifter, der kan opstå for dem i forbindelse med børnepasningsproblemer.

Jeg er som sagt meget interesseret i at høre, hvad der kommer fra socialministeren på dette område.

Arbejdsministeren sagde noget om, at det ville blive en sovepude for kommunerne, hvis man gav folk mulighed for at oppebære arbejdsløshedsunderstøttelse. Ja men det siger noget om, at der åbenbart er et stort behov for at gribe ind over for kommunerne, for det må være en særdeles kynisk hold-

[Tyroll]

ning, kommunerne har med hensyn til at køre disse ting så billigt som muligt, hvis de siger, de vil afholde sig fra at sørge for det nødvendige antal daginstitutioner, hvis folk kan oppebære arbejdsløshedsdagpenge. Det må være en sådan holdning, arbejdsministeren mener der er i kommunerne, når han siger, det bliver en sovepude. Derfor er der i allerhøjeste grad grund til, at regeringen får sat nogle foranstaltninger i gang over for kommunerne.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skulle jo sige tak, og det gør jeg så også. Selv om jeg må indrømme, der ikke var meget at takke for, var der dog noget, men det kan vel bedst udtrykkes på den måde, som hr. Melchior gjorde det, nemlig at man havde megen sympati, men ikke rigtig noget at have den i.

Jeg vil først lige gøre nogle generelle bemærkninger, inden jeg går over til at kommentere de enkelte ordføreres indlæg.

Når SF har fremsat dette forslag, skyldes det ikke blot nogle rygter om et cirkulære, der fastsætter regler, som medfører, at en gruppe arbejdsløse fratages understøttelsen, inden det er konstateret, om de kan påtage sig et job. Vi ved, at denne praksis allerede følges visse steder; det har vi fået flere henvendelser om, og som sagt er det hovedsagelig kvinder, der rammes af denne praksis. Vi synes, det er det mest klodsede forsøg, der kan tænkes på, på en eller anden måde at nedbringe ledighedstallet. Vi synes samtidig, det er en hån mod de arbejdsløse, for de er jo uforskyldt ramt af denne krise og arbejdsløshed, og skal de så foruden smides ud fra dagpengene over på bistandsloven, er det da helt horribelt.

I denne forbindelse kan jeg nævne, at det ikke er mere end to år siden, at man herindefra måtte gribe ind over for nogle kommuner, som bad folk, der var arbejdsløse, om at tage deres børn ud af daginstitutioner. Til alt held greb socialminister Eva Gredal ind dengang, og det siger lidt om, hvordan vi kan forvente det vil gå fremover ude i kommunerne.

Når vi har fremsat dette forslag, er det også for at påpege, at det er helt urimeligt at straffe den enkelte, fordi kommunerne ikke opfylder deres forpligtelser. Sidste uge blev

et lovforslag fra SF også afvist med, at det var en kommunal sag. Ja men vi kan da ikke bare afvise med den begrundelse, at det er en kommunal sag, og samtidig lade folk blive ramt af en anden lov eller et andet cirkulære, som vi laver herindefra. Det er den problematik, som det er vigtigt for os at få frem. Dette være sagt til bl. a. fremskridtspartiets ordfører, som gav sig ind i en diskussion om, hvorvidt man skulle eller ikke skulle have daginstitutioner. Det væsentlige i dette her er, at vi føler, der er nogle love, der strider mod hinanden, og som vi derfor er nødt til at tage stilling til i folketinget.

Jeg kan sige tak til arbejdsministeren, som var forholdsvis positiv, i hvert fald i indledningen af sine ord til mig. Man afviser dette forslag med den begrundelse, at folk skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Jeg er ikke uenig i, at de skal det, men hvorledes kan det så gå til, at man kan smide dem ud af dagpengesystemet, når de ikke engang har fået et jobtilbud? Det er det, jeg synes er så fantastisk. Man siger: I kan ikke få passet jeres børn, altså står I ikke til rådighed. Man har ikke engang afprøvet, om de står til rådighed, for de har ikke fået et jobtilbud. Det er det, der er helt forrygende forkert.

Jeg er godt klar over, at der er sket en mildning – det er jeg blevet gjort opmærksom på i et svar på et spørgsmål, jeg har stillet for en måneds tid siden – men det er da kun under forudsætning af, at folk finder en børnepasningsmulighed, inden der er gået 5 uger, for hvis ikke de gør det, er der aldeles ikke tale om nogen mildning.

Jeg er i hvert fald glad for, at man har erkendt problemet og vil diskutere det videre, selv om man afviser forslaget med, at det ikke er på denne måde, det skal løses. Det eneste, der bekymrer mig, er, hvor få forslag der er kommet om, hvordan vi så skal klare det. For når man siger, det ville blive en sovepude for kommunerne, hvis vi vedtog dette forslag, må jeg spørge: nu har de sovet i så mange år, hvordan forventer man det vil gå fremover? Det betyder reelt, at hvis ikke der bliver gjort noget, kommer de enkelte til at betale for det, fordi kommunen ikke opfylder sine forpligtelser, og det synes jeg er en urimelighed.

Hr. Holm talte noget om at vende problemerne på hovedet. Det var en helt fantastisk måde, man skøjtede hen over dette problem

[Lilli Gyldenkilde]

på ved at sige, at kvinderne bare kunne melde sig på arbejdsmarkedet og få understøttelse, og derefter kunne de gå derhjemme og passe børnene, mens de fik understøttelse. Det er jo ikke rigtigt; der er jo en lang række betingelser, der skal opfyldes. Først og fremmest skal man have haft arbejde i et vist antal uger inden for de sidste tre år, man skal være tilknyttet en arbejdsløhedskasse, man skal være i fagforening. Det vil sige, at de i hvert fald har opfyldt den betingelse, at de har haft en børneoplysningsmulighed, mens de har arbejdet. Der kan jo komme forskellige ting, der gør, at de ikke kan få passet børnene, og så er det helt urimeligt, hvis de går arbejdsløse, at de ikke engang kan få deres dagpenge. Jeg vil lige gøre opmærksom på, at problemet ikke er så enkelt, som det blev gjort til af hr. Holm.

Jeg er glad for, at fru Grethe Fenger Møller syntes, dette var et problem, som der i hvert fald skulle kigges på, men hun mente, det var kommunen, der var ansvarlig. Så må jeg spørge: vil I tale med jeres kommunalfolk derude om, hvordan vi løser disse problemer? Vi kan ikke bare sige, det er et kommunalt anliggende, og så lade det ligge og flyde, for det bliver den enkelte, der kommer til at betale, og det kan ikke være rigtigt.

Et par ordførere har været inde på, om jeg med dette forslag kun tænkte på daginstitutioner; det var hr. Bolvig fra det radikale venstre og hr. Melchior, for så vidt han omtalte det med det forsvarlige. Det er ikke meningen, at det kun skal dreje sig om daginstitutioner, der skal også være mulighed for dagpleje, dog mener jeg selv, dagpleje er en nødløsning. Men o.k., er der nogle, der gerne vil have det, skal de naturligvis have lov til det; det skal jeg ikke blande mig i.

Men især handler forslaget om små kommuner. Der, hvor jeg kommer fra, har vi så små kommuner, at de simpelt hen ikke har mulighed for at bygge daginstitutioner, for de kan ikke få fyldt dem op. De har helt andre problemer, og derfor er vi nødt til at sige, det ikke kun drejer sig om daginstitutioner.

Så vil jeg sige tak til hr. Jørgen Jensen fra DKP, som egentlig ikke støttede forslaget, men på den anden side fortalte lidt om de kurser, som kører i øjeblikket, og hvor man virkelig står og fortæller de arbejdsledige, at de ikke kan få understøttelse, hvis ikke de

kan få passet deres børn, uanset om de får et jobtilbud eller ej, og det er jo egentlig det, man med dette forslag skulle have taget stilling til.

Der var nogle ordførere, der var inde på, at man skulle fjerne mulighederne for misbrug, og det kan jeg ikke forstå, men det skyldes nok, at jeg stiller tingene lidt firkantet op. For når der er hundrede tusinde børn på venteliste for at komme i daginstitution, kan jeg ikke se, der kan blive tale om nogen som helst form for sovepude for kommunerne, og at de, det her drejer sig om, som end ikke har fået jobtilbud, ikke kan modtage deres dagpenge. Der vil stadig væk være hundrede tusinde på ventelisterne, så det skulle naturligvis ikke på nogen måde kunne blive nogen sovepude for kommunerne.

Mange har sagt, at dette ikke er den rigtige måde at løse problemet på. Det er muligt, at det ikke er det, men så vil jeg appellere til dem, som har haft nogen sympati for forslaget, om, at vi får et fornuftigt udvalgsarbejde, der kan pege på nogle andre løsninger. Det er muligt, der findes andre, men denne lå bare lige for, fordi jeg ville påpege det mærkværdige forhold, der er mellem kommuner og staten på dette område. Fremfor alt appellerer jeg til, at vi finder nogle løsninger. Det kan ikke være rimeligt, at ledige skal betale, fordi kommunerne ikke opfylder deres forpligtelser.

Arbejdsministeren (Auken):

Jeg vil gerne til fru Lilli Gyldenkilde sige, at der er ved at blive fundet en løsning, og den bliver ikke, som fru Lilli Gyldenkilde tror den bliver. Det er rigtigt, at man i pressen har offentliggjort et udkast til cirkulære fra arbejdsdirektoratet, men jeg har jo netop under debatten sagt, at vi har ønsket at se på direktoratets udkast, inden det sendes ud, og jeg har redegjort for de principper, vi vil lægge til grund for vurderingen. Vi er enige i det hovedprincip, der er lagt frem fra direktoratets side, men mener, at udformningen skal være anderledes. Det er jo helt normalt, at man snakker med hinanden, og det er derfor lidt trist, synes jeg, at fru Lilli Gyldenkilde, uanset at jeg herfra og over for pressen har dementeret, alligevel kører frem med disse synspunkter.

[Arbejdsministeren]

Lad mig bare tage ét synspunkt i denne forbindelse, og det er næsten det, der kalder mig herop. Efter de regler, vi vil fastlægge i den nye praksis, vil vi lade spørgsmålet om, hvorvidt folk står til rådighed for arbejdsmarkedet eller ej, bero på, om de kan overtage et anvist job eller ikke kan, og det er alene den situation, vi tager sigte på.

Fru Grethe Fenger Møller sagde, at sagen havde været rejst for næsten et år siden, og at jeg da havde givet forskellige tilsagn over for arbejdsmarkedsudvalget om dette problem. Det tilsagn har jeg selvfølgelig stået ved: der er udsendt retningslinjer til arbejdsformidlingen om at udvise konduite, give en rimelig frist osv. til de kvinder og i begrænsede tilfælde mænd, som på grund af manglende børnepasningsmuligheder ikke umiddelbart kan overtage et job.

Vi har altså, om jeg så må sige, fået den rigtige holdning ind i det, men jeg er meget, meget bange for virkningerne, hvis man virkelig gik ind på SFs forslag. Jeg tror, dette velmente, men ikke særlig gode forslag, jeg tror, fru Lilli Gyldenkilde selv brugte ordet »nødløsning« – ja, der er megen nød og meget lidt løsning i hvert fald i dette forslag – ville kunne danne baggrund for en uhyggelig alliance mellem sparsommelige kommuner, konservative mænd og undertrykte kvinder. Jeg ved ikke, om det ligefrem er den alliance, fru Lilli Gyldenkilde med sit forslag vil skabe i det danske samfund, når man skal bistå kvinderne på arbejdsmarkedet.

VS siger, det er os, socialdemokratiet og regeringen, der har udformet udtrykket »at stå til rådighed for arbejdsmarkedet« som betingelse for at få udbetalt arbejdsløshedsdagpenge. Nej, det er vist at gøre for megen stads af regeringen og socialdemokratiet, for det har nemlig simpelt hen været et princip i alle landes faglige organisationer. Det har simpelt hen været arbejderbevægelsens synspunkt i forbindelse med arbejdsløshedsunderstøttelse, at den selvfølgelig skulle udbetales til arbejdsløse, dvs. folk, der ikke kunne få arbejde. Der er vel ikke nogen grund til at blande tingene så meget sammen, at man siger, at folk, der ikke ønsker arbejde eller ikke kan arbejde af den ene eller den anden grund, skal dækkes ind under vores arbejdsløshedslovgivning. Det har de aldrig nogen sinde været i dette land, i den tid fagbevægelsen har administreret det, og i den tid vi

har haft lovgivning om det. Det er altså ikke noget nyt og noget særpræget socialdemokratisk synspunkt, det har simpelt hen været det bærende synspunkt for alle landes arbejdsløshedsforsikring, og det vil det også vedblive med at være, uanset hvad venstresocialisterne i Danmark måtte mene.

Alfred Andersen (SF):

Jeg vil gerne gøre nogle bemærkninger om, hvorfor man ikke har de daginstitutioner ude omkring i landet, som man burde have. Det skyldes bl. a., at man herindefra gang på gang har vedtaget et låneloft, så der har ikke været mulighed for at gennemføre den udbygning, man skulle have. Nu vil man have, at de arbejdsløse skal betale for denne mangel på planlægning, som også dette hus er skyld i. Men spørgsmålet er, om de argumenter, man bruger i denne debat, nu også er ærlige argumenter. Vi har jo tidligere hørt udtalelser af hr. Ellemann-Jensen og andre om, at vores arbejdsløshedsstatistik er urealistisk. Her er måske et af beviserne på, at arbejdsløshedsstatistikken er urealistisk.

Jeg er glad for arbejdsministerens bemærkning om, at det ikke er uvillighedsbegrebet, som er årsagen til, at man ikke kan modtage arbejdet, men at det skyldes manglende børnepasningsmuligheder. Men når det nu ikke er uvillighed, bør man have så megen konduite, at man siger: der står i hundredvis af arbejdsløse, som måske har mulighed for at tage jobbet, hvorfor skal man så netop henvise den, som ikke har de muligheder? Er det netop, som jeg sagde, for at få arbejdsløshedsstatistikken ned?

Til dem, som mener, at dette lovforslag kan medføre misbrug, vil jeg gerne sige: prøv at læse, hvad det økonomiske råd siger i sin beretning. Det siger, at de, som taler om misbrug, de, der tror, at nogle af dem, der ikke arbejder, fordi de ikke kan få deres børn passet, vægrer sig, kan forsøge at give dem tilbud om at få børnene passet og så se, om der er tale om uvillighed eller det er realistisk. Derfor mener jeg som sagt, at det, man bør gøre i en situation som denne, ganske enkelt er at udvise konduite. Er der ikke pasningsmuligheder for vedkommende, står der 170.000 arbejdsløse, så hvorfor skal man så netop tage de mennesker, som ikke har børnepasningsmuligheder? Det er heri, sagens

[Alfred Andersen]

kerne er, og det er på den baggrund, forslaget skal forstås. Hav dog så megen konduite at sige: så tager vi en anden i rækken!

Rehn (FP):

Må jeg have lov til at berigtige en misforståelse, som hr. Melchior fra CD har gjort sig skyldig i. Med mit indlæg har det ingenlunde været min agt at nedvurdere, endsig nedrakke, institutionspersonalet; det vil jeg gerne have lov til at slå fast; det er en ren misforståelse. Jeg ved, at institutionspersonalet forskellige steder gør et meget stort arbejde for at gavne børnene mest muligt. Det, jeg har sagt, er, at jeg mener, disse grupper af børn, som gerne er på en snes, er for store, og at det er betydelig bedre, når galt skal være, altså når man i usædvanlige situationer skal have passet børn, at man da tilstræber at indrette passningen i det sædvanlige, naturlige familiemønster, og det vil sige, at grupperne ikke bliver for store. Her har de private dagplejeordninger deres store berettigelse.

I øvrigt vil jeg gerne sige, at jeg er mere i overensstemmelse med landets statsminister, som har praktiseret opdragelsen af sine egne børn på den måde, som vi ønsker det, end jeg er i overensstemmelse med arbejdsministeren, som her fra talerstolen har udtalt, at han har glædet sig over de nytilkomne 10.000 institutionspladser. Jeg synes, det er en sørgelig og ikke særlig børnevenlig udvikling, der hermed er sket.

Til fru Lilli Gyldenkilde vil jeg gerne sige, at jeg er klar over den konfliktsituation, som er anledning til, at sagen rejses her fra talerstolen, nemlig den konfliktsituation, at bistandsloven pålægger kommunerne at tilvejebringe de fornødne børneinstitutionspladser. Jeg kan også godt se, at der kan være tilfælde, hvor kvinder uforskyldt kan komme i klemme i systemet, men det ændrer desværre ikke ved min grundopfattelse, som jeg allerede har givet udtryk for, og derfor må vi beklageligvis stemme imod forslaget.

Melchior (CD):

Jeg tager gerne de sidst faldne bemærkninger fra fremskridtspartiets ordfører til efterretning. Det ændrer nu ikke ved, at misforståelsen ikke var min skyld, hvis der overhovedet er en misforståelse, for der blev udtrykkelig i den oprindelige ordførertale sagt:

upersonlig pleje. Det, jeg gerne vil have understreget, er, at der tit i meget høj grad er tale om en meget personlig pleje.

Jeg vil benytte dette andet indlæg, som kun skal være en kort bemærkning, til at sige noget principielt om forældrenes pligt og hjemmepleje, privat pleje, som jeg altså også var med til at pege på som en god mulighed, over for institutionspleje. Jeg tror, man tager noget fejl i at tro, at en institution er så meget ringere. Det skulle da være mærkværdigt, om mennesker, der er uddannet – og har vist så megen interesse, at de har søgt en sådan uddannelse – til børnepasning, både den rent manuelle og den psykologisk-pædagogiske, ikke skulle opnå nogle færdigheder, som ikke er enhver far eller mor givet. Det har ikke noget med den personlige tilknytning og kærlighed mellem forældre og børn at gøre, men her er der altså tale om specialister, der har uddannet sig, og som har en stor erfaring. Der er sandelig også dårlige fædre og mødre, og der er i massevis af tilfælde – jeg skal ikke sige nogen procent på det – hvor det er lykkeligt, at børnene i noget af deres tid – der er slet ikke tale om hele dagen eller hele døgnet – er i hænderne på nogle professionelle, dygtige, hengivne mennesker, som har sat dette som et livsmål og et kald i deres liv, og som arbejder i omgivelser, hvor hele indretningen er tilpasset børnenes tarv. I et normalt hjem er næsten alle møbler i voksen højde, lige fra stole og borde til toiletter og håndvaske og den slags ting, medens de i børnehuse og børnehaver er indrettet efter det alderstrin, de pågældende børn er på. Lad være med at lade, som om alt det, vores samfund har indrettet af disse ting, skulle være dårligt for de børn, de menneskelige væsener, som vi anbringer dér. Det er netop lavet til deres tarv, og det skal ikke fremstilles, som om børn, der er en halv eller en hel dag i vuggestue eller børnehave, er nogle ulykkelige stakler, der så kommer hjem til far og mor og skal græde ud dér. Sådan foregår det ikke, og det er en samfundsnyttig ting at medvirke til at bringe dette falske indtryk frem.

Tyroll (VS):

Det kunne være spændende at gå ind i en debat om, hvilke børnepasningsforhold der

[Tyroll]

skal være, men jeg finder ikke, det lige er det, vi skal bruge tiden på nu.

Først vil jeg til arbejdsministeren sige, at når jeg omtalte socialdemokratiets forhold til det at stå til rådighed for arbejdsmarkedet, tænkte jeg på den måde, man klamrer sig til dette begreb på, denne form for ekstrem klamren sig til begrebet, som kommer til udtryk her, hvor man siger: ja men det, at kommunerne ikke har overholdt deres forpligtelser, hvilket bevirker, at nogle arbejdsløse ikke kan påtage sig et stykke arbejde, må nødvendigvis ramme de pågældende, de må fratages arbejdsløshedsunderstøttelse. Det er det, jeg finder er en ekstrem form for klamren sig til dette begreb, og det er et uhyggeligt princip, der bliver resultatet af løsningen, som man fremlægger her.

Men det, jeg så også godt vil spørge arbejdsministeren om, er, om det var muligt, at arbejdsministeren ville sende dette cirkulære, som ligger og spøger, i arbejdsmarkedsudvalget, før det bliver udsendt, f. eks. i forbindelse med behandlingen af dette beslutningsforslag, således at vi måske kunne komme til at kombinere den viden, vi måtte få fra samrådet i socialudvalget, med det indhold, som vi ser i det cirkulære, som der er lagt op til. Det har i forskellige udvalg været brugt at sende et cirkulære til drøftelse, før det blev sendt ud. Jeg er godt klar over, at man kan komme med alle mulige formalistiske holdninger og sige, at folketinget skal lovgive og ikke forholde sig til, hvordan og hvorledes der administreres, men derfor kunne man godt vise velvilje her og sørge for, at vi fik en mulighed for at kigge lidt med i kortene og se, hvad det egentlig er, man går og pønser på.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg vil meget gerne have lov til at kommentere det, der her allersidst blev sagt, for enten er det min situationsfølelse, der er noget i vejen med, eller også er det hr. Tyrolls. Efter det, jeg har forstået på arbejdsministeren her i anden ombæring, ligger det sådan nu, at det cirkulære, som bl. a. også er grundlag for det forslag, vi diskuterer nu, vil komme til at bygge på det hovedprincip, at der skal være tale om at få anvist arbejde, og så takker jeg mange gange, for så har jeg dog nået noget af det, jeg gerne ville. Det vil jeg

gerne sige tak for, og så vil jeg i øvrigt vente og se det, når det kommer.

Så var ministeren inde på, at han ikke rigtig vidste, hvilken alliance det var, jeg eller SF gerne ville have. Dertil må jeg sige, at så er der vist også noget i vejen med fornemmelsen hos arbejdsministeren. Men nok om det.

Hr. Bolvig fra det radikale venstre efterlyste dokumentation for, hvor stort dette problem er. Nu ved jeg så ikke, om man skal være særlig indviet for at forstå, at hvis det cirkulære, der har været rumlet meget om, var kommet frem, kunne der have været tale om ganske mange. Det er åbenbart blevet forhindret, og det skal vi være meget glade for.

I øvrigt vil jeg godt sige, at jeg har flere eksempler på, at folk er blevet frataget deres understøttelse uden at have fået jobtilbud, fordi de har stået med et børnepasningsproblem; så det er altså foregået. Det har været ved at blive praksis ude, men nu er jeg klar over, at denne praksis vil blive ændret, hvilket jeg naturligvis er meget glad for.

Så må jeg lige sige til fremskridtspartiets ordfører, at denne debat skal naturligvis ikke være for eller imod daginstitutioner og dagpleje. Det er ikke meningen med det. Men jeg må dog sige, at de mennesker, som jeg føler mig som talsmand eller talskvinde – m/k – for, er lønmodtagere, som er pisket til at gå på arbejde begge parter, hvis de overhovedet skal betale de omkostninger, der nu engang er ved at leve i vores samfund, så der er ikke tale om, at de kan sætte sig ned og tage ideologiske diskussioner om, hvorvidt de skal få passet deres børn hjemme eller i dagpleje eller de skal have dem på daginstitution. Det være lige sagt.

Jeg vil også lige sige, at ligestillingen hænger også i høj grad sammen med, om man kan få sine børn passet, men som sagt, den diskussion kan vi måske tage en anden gang.

Jeg vil slutte her, og så vil jeg godt annoncere, at jeg går ud fra, at vi kan få et samråd med ministeren om disse sager, når vi skal udvalgsbehandle dem.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Erlendsson):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om ligestilling mellem kvinder og mænd på offentlige arbejdspladser [af Lilli Gyldenkilde (SF) m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 40. Fremsat 3/11 78).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 4 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

4) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om beskæftigelsesforanstaltninger for kvinder [af Lilli Gyldenkilde (SF) m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 41. Fremsat 3/11 78).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Auken):

Som jeg sagde, da vi sidst behandlede disse forslag fra SFs side, er vi i regeringen enige i, at kvinderne i den nuværende arbejdsløshedssituation er særlig truede, og at der derfor er behov for en særlig indsats for at hjælpe dem til at få arbejde samt give dem mulighed for at fastholde deres beskæftigelse, og det er jo ikke mindst uddannelsessiden, der her er inde i billedet. Det er også klart, at det offentlige bør gå foran i bestræbelserne på at sikre kvinders og mænds ligestilling på arbejdsmarkedet.

I sin åbningstale har statsministeren på regeringens vegne sagt, at vi har planer om at fremsætte en række særlige forslag med

henblik på at øge kvindernes beskæftigelsesmuligheder ud over, hvad der følger af indsats for kvinder blandt de langtidsledige og for de unge kvinder og af den almindelige erhvervs- og beskæftigelsespolitik. I øjeblikket arbejder arbejdsministeriet med den konkrete udmøntning af denne målsætning i konkrete forslag.

Jeg kan på nuværende tidspunkt ikke endeligt redegøre for detaljerne i vores initiativer til støtte for kvindernes uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder, da de, inden jeg lægger dem frem for folkettingen, efter vores regler skal drøftes i vores rådgivende udvalg vedrørende de særlige foranstaltninger til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløshed, langtidsarbejdsløshed og kvindearbejdsløshed, hvori bl. a. arbejdsmarkedets parter og kommunerne er repræsenteret, ligesom vi også skal have drøftet dem med ligestillingsrådet. Men det er indlysende, at man i overvejelserne arbejder inden for den samme målsætning som de forslag, der er stillet op af socialistisk folkeparti.

Vi undersøger i øjeblikket behovet for at udbygge beskæftigelsesarbejder og særlige beskæftigelsesinitiativer for kvinder. Der kan også inden for erhvervspolitikken være behov for at vurdere de særligt kvindeintensive fag. Der kan være behov for forskellige foranstaltninger til at bryde kønsrollebarriererne inden for traditionelle mandsbeskæftigelsesområder. Endelig arbejder vi inden for arbejdsministeriets område med at udvide og udbygge kurserne, ikke mindst for de ledige inden for HKs område, efter reglerne om efteruddannelse af faglærte. Det er min opfattelse, at der på HKs område er en manglende balance mellem de krav, arbejdsmarkedet stiller til arbejdskraften, og så de ressourcer, som vores ledige har, og vi må derfor styrke de lediges ressourcer og dermed skabe den fornødne balance.

Herudover overvejes i indenrigsministeriet og i de kommunale organisationer en udbygning af uddannelseskapaleteten for sygeplejersker og fysio- og ergoterapeuter, og jeg skal henvise til indenrigsministerens redegørelse vedrørende planerne for udbygning af disse uddannelser i anledning af SFs forslag om udvidelse af kapaciteten inden for disse områder.

Jeg skal også sige, at jeg har gjort det ganske klart for de kommunale organisationer,